

2021 NOV 17. 16

Példány:

Melléklet:

Ügyiratszám: 27. W. 292 / 2019

**Az Egri Törvényszék
mint másodfokú bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: 1.Pf.20.130/2021/8. szám
A tanács tagjai: Dr. Németh Terézia a tanács elnöke
Dr. Gulyás István előadó bíró
Dr. Utassyné dr. Holtzer Éva bíró

A felperes képviselője: Bátor Program Egyesület () s íca eljár.
Kozma József elnök)

A felperes:

Az alperes képviselője: Tarr Ügyvédi Iroda (1028 Budapest, Patakhegy utca 83-85., eljáró
ügyvéd: dr. Tarr Imre)

Az alperes: PK Követeléskezelő Zrt. (1111 Budapest, Vak Bottyán utca 3. szám alatti
székhelyű)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A fellebbezést benyújtó fél: felperes

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Gyöngyösi Járásbíróság 2021. évi február
hó 22. napján meghozott 2.P.20.297/2019/32. számú ítélete

Rendelkező rész

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és dr. Pauer Sára Márta önálló bírósági végrehajtó előtt 215.V.0006/2014. szám alatt folyamatban lévő végrehajtási eljárást megszünteti.

A megszüntetett végrehajtással kapcsolatos költségek viselésére az alperest kötelezi.

Kötelezi az alperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 2.062.128.-Ft (kettőmillió-hatvankettőezer-egyszázhuszonnyolc) mindkétfokú illetéket.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás

[1] : mint adós, valamint a felperes mint készfizető kezes 2008. április 24-én devizaalapú kölcsönszerződést kötöttek az UNICREDIT Bank Hungary Zrt. (a továbbiakban: alperesi

jogelőd) mint hitelezővel, amelyben meghatározták annak devizanemét (CHF), a hitelkeret összegét (35.877 CHF), a jóváhagyott forint összegét, valamint a kölcsön összegét (mindkettő: 5.450.000.-Ft). Ez utóbbi az 5.450.000.-Ft-nak a bank által alkalmazott a szerződés megkötésének napján érvényes, a magánszemélyekre vonatkozó folyósítási devizaárfolyam alapul vételével számított deviza ellenértéke, de nem több, mint a hitelkeret összege. Meghatározták továbbá a szerződés hatálybalépésének napját (2008.04.25.) és annak lejáratát (2023.04.25.), futamidejét (180 hó), az éves ügyleti kamat mértékét (5,60 %), a törlesztőrészlet várható kezdő összegét (295,01 CHF) annak esedékességét (2008.05.25.), további törlesztőrészletek esedékessége idejét a THM mértékét (7,6 %). A szerződés II.3.1. pontjában rögzítették, hogy az alperesi jogelőd a szerződés hatálybalépésének napján egyösszegben folyósítja a kölcsönt az általa alkalmazott szerződés megkötésének napjára jegyzett magánszemélyekre vonatkozó folyósítási devizaárfolyamon számított, jóváhagyott forint ellenértéket, a bankszámlán jóváírja, majd azt megterheli a folyósítási jutalék összegével. A 10.6. pontban rögzítették azt is, hogy az adós és - amennyiben a kölcsön készfizető kezességgel is biztosítva van- akkor a kezes is elismeri, hogy a banktól azt az előzetes felvilágosítást, amely szerint devizaalapú kölcsön vonatkozásában árfolyamkockázata keletkezhet, megértette és az adós kijelenti, hogy ezen információ keretében is igénybe kívánja venni a kölcsönt a szerződésben foglaltak szerint.

[2] Az adós és a felperes által aláírt „Devizaalapú hitel igénybevételéből eredő esetleges kockázatok tudomásulvételéről” elnevezésű 2008. március 29-i tájékoztatója szerint a tudomásuk van arról, hogy a devizahitel alatt olyan hitel értendő, amelynek összege nem magyar forint, hanem az igényelt devizanemben például: Euróban, vagy Svájci frankban kerül meghatározásra, a hitelt folyósító UNICREDIT Bank Hungary Zrt. a hitelt forintban bocsátja rendelkezésükre, de tartozásukat devizában tartja nyilván, a hitel részükről történő visszafizetése is forintban történik. Amennyiben a devizaalapú hitel devizaneme és a forint közötti árfolyam változik, az hatással lesz mind a folyósítandó hitelösszeg, mind a tőkét és kamattartozást is magában foglaló törlesztőrészletek, valamint egyéb devizában nyilvántartott járulékok, költségek nagyságára. Abban az esetben, ha a futamidő alatt a forint árfolyama erősödik, úgy kevesebb forintot kell fizetniük a devizában nyilvántartott törlesztőrészletek ellenértékeként, amennyiben gyengül, úgy fizetési terheik nőnek. A devizaalapú hitelek kamata a nemzetközi kamatok változásai miatt is módosulhat. Lehetőségük van arra, hogy a futamidő alatt a bank kérelmükre a még fennálló tőketartozás összegét magyar forintra konvertálja. Rögzítették azt is, hogy jelen nyilatkozatuk aláírásával elismerik, hogy a banktól a devizaalapú hitel igénybevételével összefüggésben felmerülő kockázatról, különös tekintettel az árfolyamkockázatokra, szükséges tájékoztatást megkapták és megértették. Elismerték továbbá, hogy a bank felhívta a figyelmüket a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete honlapjára, amelyen szintén található információ a devizaalapú hitelekkel, azok költségeivel és az alkalmazott árfolyamok számításával kapcsolatban. Rögzítették, hogy a devizaalapú hitelt a fentiek ismeretében is igénybe kívánják venni, annak kockázatait kizárólag ők viselik és egyben kötelezettséget vállalnak arra is, hogy a devizaárfolyamok változását a hitelszerződés hatálya alatt folyamatosan figyelemmel kísérik.

[3] 2008. április 25-én a felperes mint készfizető kezes és zálogkötelezett egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatát közjegyzői okiratba foglalták. A kölcsönszerződést 2009. január 16-án és 2009. május 8-án módosították, a szerződés módosításokat is közjegyzői okiratba foglalták, amelynek eredményeképpen a futamidő megváltozott. Az alperes jogelődje 2012. február 9-én a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta, az alperesi jogelőd által az

alperesre engedményezett követelést a felek 2013. június 5-én megkötött megállapodás ellenére sem teljesítette a felperes, így az alperes mint végrehajtást kérő kérelmére végrehajtási záradék kiállítása útján végrehajtási eljárás indult a felperessel mint adóssal szemben.

A kereseti kérelem és azzal szembeni védekezés

[4] A felperes kereseti kérelmében a régi Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 369. § a) pontja alapján kérte a vele szemben megindult végrehajtás megszüntetését, mert a szerződés annak tárgyának meghatározása hiányában nem jött létre, annak létrejötte esetén pedig érvénytelen. Hivatkozott továbbá a régi hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 213. § (1) bekezdés a), b), d) és e) pontja szerinti semmisségi okokra is, továbbá arra, hogy az árfolyamkockázat fogyasztóra telepítő szerződési kikötésre tekintettel a szerződés az rPtk. 200. § (2) bekezdés szerint jóerkölcsbe ütközik, továbbá mint lehetetlen szolgáltatásra irányuló szerződés semmis az rPtk. 277. § (2) bekezdésére figyelemmel. Hivatkozott továbbá arra, hogy az árfolyamkockázatot fogyasztóra telepítő szerződési kikötés rPtk. 209/A. § (2) bekezdése szerinti tisztességtelenségre tekintettel a szerződés érvénytelen. Hivatkozott továbbá arra, hogy a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 114. § (1)-(2) bekezdéseire figyelemmel közjegyző által okiratba foglalt kölcsönszerződés nem közokirat. Erre tekintettel a felperessel szemben végrehajtási záradék kiállítása útján nem lehetett volna végrehajtási eljárást megindítani.

[5] **Az alperes ellenkérelme – arra hivatkozással, hogy a szerződés létrejött és érvényes - a kereset elutasítására irányult.**

Az elsőfokú bíróság ítélete

[6] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította. Az ítéletet azzal indokolta, hogy a kereseti kérelemben foglaltakkal szemben a perbeli szerződés létrejött, mert a szerződés lényeges elemeiben a felek megállapodtak, a keretösszeget határozták csak meg a szerződésben, a fedezeti számlára érkezett összeg az azért nem egyezett meg azzal, mert a hitelkiváltás céljára is fordult annak egy része. Nem volt semmis továbbá a szerződés az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel a Kúria 1/2016. PJE határozat 1. pontjában foglaltakra is. Az rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján pedig azért nem volt érvénytelen a szerződés, mert az tartalmazta a THM-t, az érvényességnek pedig nem volt feltétele az, hogy a közjegyzői okiratba is belefoglalják a THM mértékét. Az elsőfokú bíróság az rHpt. 213. § (1) bekezdés d) pontja körében vizsgálta az árfolyamváltozás kockázatáról nyújtott tájékoztatás megfelelőségét. E körben arra a meggyőződésre jutott, hogy az átlagos fogyasztó számára átlátható volt az árfolyamváltozásból eredő kockázattal kapcsolatosan az, hogy jelentős mértékű törlesztőrészlet emelkedés is bekövetkezhet a futamidő alatt. Mivel az árfolyamkockázat mértéke nem volt megállapítható, így érvénytelenségi okot nem eredményezhetett az sem, hogy a THM-t nem tüntette fel. A szerződési kikötés tisztességtelensége körében pedig utalt arra, hogy a külön törvény szerinti elszámolás annak megállapíthatóságát kizárja. A felmondás pedig azért nem volt érvénytelen, mert az alperesi jogelőd jogszerűen mondta fel a szerződést a jelentős összegű fizetési hátraléka miatt.

A fellebbezési kérelem és ellenkérelem

- [7] A felperes fellebbezési kérelmében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a végrehajtás megszüntetését, míg másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára kérte utasítani. A felmondás érvénytelenségével összefüggésben arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást nem tárta fel, e körben utalt a Kúria 4/2021. PJE határozatában foglaltakra. Változatlanul hivatkozott arra, hogy az árfolyamkockázat fogyasztóra telepítő szerződési kikötés tisztességtelen a tájékoztatás átláthatósága hiánya miatt, tekintettel arra, hogy a fogyasztó nem ismerhette fel abban a devizahitel gazdasági kockázatát. Változatlanul hivatkozott továbbá az rPtk. 200.§ (2) bekezdése szerinti semmisségi okra, tekintettel arra, hogy a különmemű árfolyamok meghatározása során a jogszabály megkerülésére került sor. Utalt továbbá az EUB C-609/19. számú ügyben született ítéletre is: ezen döntés alapján fel kellett volna mérni, hogy mennyi ismerettel rendelkezett a hitelező, ebből mennyi ismeret átadására volt szükség a fogyasztó számára ahhoz, hogy egy gazdasági mechanizmus, gazdasági következmény belátható legyen. Bizonyítási indítványa az volt, hogy jelentse be az alperes jogelődjének azon meghatározó személyek nevét, akik a devizaalapú szerződések bevezetésében döntési joggal bírtak. Szükséges vizsgálni, hogy a fogyasztó milyen információ birtokában lehetett és milyen szakmai felkészültséggel rendelkezett a szerződéskötéskor. A fellebbezésében tehát változatlanul hivatkozott az árfolyamváltozás kockázatát fogyasztóra telepítő szerződési kikötés átláthatósága hiányára is.
- [8] Az azonnali hatályú felmondással összefüggésben változatlanul arra hivatkozott, hogy az annak indokait nem tartalmazta. A felmondás érvénytelen azért is, mivel a kölcsönszerződés II.9.1. pontjában meghatározott felmondási ok bármely kötelezettségszegésre biztosította az alperesi jogelőd számára az azonnali felmondáshoz fűződő jogot. Utalt az EUB C-537/12. és C-116/13. számú ügyekben hozott határozatokra is.
- [9] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A másodfokú bíróság döntése és jogi indokai

- [10] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a régi Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rPp.) 253. § (3) bekezdése szerint a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül és ezen keretek között a fellebbezést megalapozottnak találta.
- [11] A felperes másodlagos fellebbezési kérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését kérte anélkül azonban, hogy megjelölte volna azt a konkrét eljárásjogi jogszabályi rendelkezést, amely ezen másodfokú döntés meghozatalára eljárásjogi jogalapot teremtett volna. A másodfokú bíróság megjegyzi, hogy a Kúria 1/2014. (VI.30.) PK vélemény 1. pontjához fűzött indokolásra is figyelemmel az rPp. 252. § (2) bekezdése szerinti hatályon kívül helyezési ok nem volt megállapítható, tekintettel arra, hogy az ügy érdemi elbírálására kiható és a másodfokú eljárás során már nem orvosolható lényeges eljárásjogi jogszabálysértés nem volt tapasztalható.
- [12] Az rPp. 163. § (1) bekezdés szerinti bizonyításnak a keresettel érvényesített anyagi jog szempontjából releváns tényeknek kellett kiterjednie. A fellebbezésben foglaltakkal szemben az

elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítást lefolytatta. A másodfokú eljárás során ugyan a felperes további bizonyítási indítványt terjesztett elő és hivatkozott arra, hogy a felmondás jogellenességének megállapításához szükséges tényeket az elsőfokú bíróság nem állapította meg. Anyagi jogszabály eltérő alkalmazására tekintettel azonban a bizonyítási eljárásnak nagyterjedelmű, vagy teljes megismélése, illetőleg kiegészítése szükségtelen [rPp. 252. § (3) bek.]; mindezek alapján a másodfokú bíróság az ügy érdemében döntött az rPp. 253. § (1) bekezdésére figyelemmel.

[13] Az elsőfokú bíróság a bizonyítás eredményéből okszerűen állapította meg a tényállást, annak módosítása, illetve kiegészítése szükségtelen volt. A másodfokú eljárás során is a fellebbezésben foglaltakra tekintettel a döntő kérdés az volt, hogy a végrehajtani kívánt követelés érvényesen létrejött -e [rPp. 369. § a) pont] figyelemmel arra, hogy a felperes fellebbezésében arra hivatkozott, hogy e kérdésben az elsőfokú bíróság az anyagi jog szabályaival ellentétes döntést hozott.

[14] A másodfokú bíróság mindenekelőtt rögzíti, hogy az elsőfokú bíróság a szerződés létrejöttének kérdésében és az rHpt. 213. § (1) bekezdésébe rögzített semmisségi okok vonatkozásában érdemben helyesen döntött. A másodfokú bíróság e körben utal arra, hogy a felek között az rPtk. 523. § (1) bekezdés szerinti devizaalapú kölcsönszerződés létrejött az rPtk. 205. § (2) bekezdésére figyelemmel, mert a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben közöttük megállapodás született. A szerződő felek megállapodtak a kölcsön összegében, valamint az ügyleti kamat mértékében is. A jogszabályi tilalom hiányában szabadon rögzítették a kölcsöntartozás kirovó pénznemét idegen pénznemben (szabad elszámolás elve). A kölcsönszerződés lényeges szerződési elemei tekintetében a kölcsönös és egybehangzó akaratnyilatkozatra utalt az is, hogy a szerződéskötést követően az alperesi jogelőd a pénzüsszeget rendelkezésre bocsátotta és a felperes részéről megkezdődött a kölcsöntartozás törlesztése. A kölcsönszerződés érvénytelensége megállapíthatósága szempontjából irreleváns az a körülmény, hogy a kölcsönszerződésben foglaltakhoz képest a kölcsönszerződés megkötését követően a hitelező részéről ténylegesen mekkora pénzüsszeg folyósítására került sor, tekintettel arra, hogy az érvénytelenség szempontjából a szerződéskötéskor meglévő körülményeket kell figyelembe venni; mindazonáltal a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság a ténylegesen folyósított kölcsönösszegre vonatkozó elsőfokú bírósági ítéletben rögzített helyes indokokat megismételni nem kívánja.

[15] Az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjában rögzített követelményeknek is megfelelt a szerződés. Az írásba foglalt szerződés a kölcsön összegét forintban (lerovó) pénznemben határozta meg és meghatározta az árfolyamnemet is. Az így meghatározott kölcsönösszeg devizában kifejezett értéke így pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában. Jelen esetben a szerződő felek a kölcsön összegét lerovó pénznemben határozták meg, az irányadó árfolyam azonban a CHF volt, amely pénznemben rögzítették a pénzüsszeget által folyósítható maximális összeget. Ennek oka az, hogy a szerződéskötés és a kölcsönösszeg rendelkezésre bocsátása között árfolyamváltozás következhetett be, amelyből eredt a I.1.pontban a kölcsönösszeg CHF-ben történő tájékoztató jellegű meghatározása.

[16] Az rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja szempontjából kiemelendő, hogy a kölcsönszerződés kifejezetten tartalmazta a THM mértékét 7,6 %-ban. Annak esetleges számítási hibája az rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja szerinti semmisségi okot nem eredményezhet, ugyanis a fogyasztási

lakossági kölcsönszerződés az rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján akkor semmis, ha az éves százalékban kifejezett THM-t egyáltalán nem tartalmazna (Kúria 6/2021. PJE határozat.)

- [17] Az elsőfokú bíróság ítéletében rögzített indoklására tekintettel a másodfokú bíróság hangsúlyozza a szerződés és annak részévé vált általános szerződési feltétel eltérő kikötéséből eredt a különmemű árfolyamok alkalmazása, valamint az árfolyamváltozásból eredő kockázat: az előbbi vonatkozásában a folyósításkor a pénzügyi intézmény által meghatározott vételi, a törlesztéskor pedig az eladási árfolyam (különmemű árfolyam) alkalmazását lehetővé tevő szerződési kikötés költséget eredményezett, amelyet a perbeli szerződés kifejezetten nem tüntetett fel. Az rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjának alkalmazására azonban a Kúria 2/2014. PJE határozat 3. pontja alapján lehetőség nem volt, tekintettel arra, hogy az Európai Unió Bírósága C-26/13. számú ügyben hozott döntésére is figyelemmel a különmemű árfolyamok alkalmazását lehetővé tevő szerződési kikötés tisztességtelen. A tisztességtelen szerződési rendelkezés feltüntetésének elmaradása miatt az rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján a szerződés nem minősíthető jogszabályba ütközőnek. A DH.1.tv. 3. § (2) bekezdése semmisségük folytán kihulló rendelkezések helyére mind a folyósítás, mind a törlesztés tekintetében a Magyar Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamának alkalmazására irányuló rendelkezés lépett. A DH.2.tv. 3. §-a az ott meghatározott elszámolási fordulónapon előírta a pénzügyi intézmény elszámolási kötelezettségét. Ezáltal jogszabály orvosolta a különmemű árfolyamok alkalmazását lehetővé tevő szerződési kikötés tisztességtelenségét. A különmemű árfolyamok alkalmazását lehetővé tevő szerződési kikötések annyiban érintették a fogyasztó fizetési kötelezettségét, hogy a hivatalos devizaárfolyamtól eltérő árfolyamnem alkalmazását írta elő a kölcsönösszeg folyósításakor és annak törlesztésekor, amely jelen szerződés esetén mindkét esetben eltér a jegybank hivatalos árfolyamától. Ezen szerződési kikötéstől függetlenül külön egyedileg meg nem tárgyalt szerződési kikötésben rögzítették a szerződő felek azt, hogy a kölcsöntartozást kirovó idegen pénznemben határozták meg: CHF-ben. A két szerződési kikötés tisztességtelensége megítélése között azért sem lehet átfedés, mert amennyiben a szerződésben azonos árfolyamnem alkalmazására került volna sor, az nem zárta volna ki azt, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázatot a fogyasztó viseli, mert ez önmagában a kölcsöntartozás idegen pénznemben történő kikötéséből következett. A másodfokú bíróság megjegyzi, hogy a DH.1. tv. és a DH.2. tv.-ben rögzített törvényi konvalidálódás hiányában a Kúria 2/2014. PJE határozat 3. pontjában rögzítettek lennének irányadó perbeli jogvitára, amelyből eredően jogszabályi rendezés hiányában nem a szerződés teljes érvénytelensége, a végrehajtás megszüntetése következne. A másodfokú bíróság az árfolyamrész vonatkozásában megjegyzi továbbá azt is, hogy a Kúria 2/2014. PJE határozat 3. pontjához fűzött indoklásában rögzítettekre is figyelemmel – amennyiben a fogyasztó kifejezetten ellenzi a tisztességtelenség megállapítását a különmemű árfolyamok alkalmazását lehetővé tevő szerződési kikötés tekintetében, a bíróság azt hivatalból ugyan nem állapíthatja meg, az rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjára alapított semmisségi ok vonatkozásában azonban a keresetet el kell utasítani, mert ezen semmisség csak egy egyébként tisztességesnek minősülő feltétel hiányának a következménye lehet. A másodfokú bíróság megjegyzi, hogy a különmemű árfolyamok alkalmazását lehetővé tevő szerződési kikötés vonatkozásában alaptalanul hivatkozott a fellebbezésében a felperes az rPtk. 200. § (2) bekezdésében rögzített semmisségi okra is ugyanezen okokból.

- [18] Az árfolyamkockázat fogyasztóra terhelő kikötés rPtk. 209/A. § (2) bekezdése szerinti tisztességtelenség kérdésében az elsőfokú bíróság helytelenül foglalt állást: ez a szerződési

kikötés a szerződés főszoolgáltatására vonatkozik, ezért annak átláthatósága képezhetette a vizsgálat tárgyát figyelemmel a 2/2014. PJE határozat III. pont 1. pontjában rögzített indokolásra. (Az EuB C-21/13. sz. ügyben hozott ítéletében is hangsúlyozott irányelv- konform értelmezés nyomán a Ptk. 2009. május 22-től hatályos módosítását megelőzően megkötött szerződésekben rögzített kikötés főszoolgáltatás körébe tartozó szerződési kikötés átláthatósága is vizsgálható.) A támadott kikötés a tanács a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13 EGK Irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 4. cikk 2. bekezdésén alapul. Figyelemmel arra, hogy a szerződési kikötést alkalmazó fél és a fogyasztó között információs asszimetria állt fenn, az Irányelv 4. cikk (2) bekezdésében írt követelményt megszorítóan nem lehetett alkalmazni. Az átláthatóság megállapíthatósága alapján a követelményrendszer szempontjából figyelembe kellett venni az Irányelv értelmezését tartalmazó EUB ítéleteket (Pl. C-26/13., C-186/16., C-51/17.) Mindezen döntésekre tekintettel is irányadó volt a Kúria 2/2014. PJE határozat 1. pontjához fűzött indokolás is, amelyre a felperes az elsőfokú eljárás során is többször hivatkozott: eszerint az alperes jogelődje által nyújtott tájékoztatásban egyértelműen felismerhetőnek kellett lennie az átlagos fogyasztói mércén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli és az árfolyam reá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa.

[19] Az EUB C-26/13. számú ügyben született ítélet szerint az Irányelv 4. cikk 2. bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azon körülmény alatt, amely szerint a szerződési feltételnek világosnak és érthetőnek kell lennie, nem kizárólag azt kell érteni, hogy az érintett feltételnek nyelvtani szempontból kell érthetőnek lenni a fogyasztó számára, hanem azt is, hogy a szerződések átlátható jelleggel fel kell tüntetni az érintett feltételben meghatározott külföldi devizanem átváltási mechanizmusának konkrét működését, valamint e mechanizmus és a kölcsön folyósítására vonatkozó többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyt oly módon, hogy a fogyasztónak módjának álljon egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelni a számára ebből eredő gazdasági következményeket. A C-186/16. és C-51/17. számú ügyben született ítéletek már konkrétan az árfolyamkockázatot fogyasztóra telepítő szerződési kikötéssel összefüggésben értelmezték az Irányelv érintett rendelkezését. A C-186/16. számú ítélet nem hagy kétséget afelől, hogy a tájékoztatásnak ki kell térnie a kölcsönt felvevő lakóhely szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészekre gyakorolt hatására, azon mechanizmus konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal, valamint adott esetben ez a mechanizmus és a többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyra oly módon, hogy a fogyasztó pontos és érintett szempontok alapján értékelhesse a számára ebből eredő gazdasági következményeket. Arra, hogy a fogyasztó a devizaalapú kölcsönszerződés megkötésével bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik.

[20] A perbeli kölcsönszerződés 10.6. pontja kizárólag arra utal, a fogyasztó elismeri, hogy a banktól az árfolyamkockázatra vonatkozó előzetes felvilágosítást megkapta. Az alperes jogelődje által rendelkezésre bocsátott 2008. március 23-án kelt Devizaalapú hitel igénybevételeből eredő esetleges kockázatok tudomásulvételéről elnevezésű okiratra utaltak a szerződésben. Ez utóbbit a felperes maga is aláírt. Ezen nyilatkozat első négy pontja magáról a devizaalapú kölcsön konstrukciójáról, a különmemű árfolyamok alkalmazásáról tartalmazott rendelkezéseket. A kockázatról az 5. és 6. pont tartalmazott felvilágosítást. Ezen kettő pontból a kölcsönszerződés és annak általános szerződési feltétel egybevetése alapján sem volt az átlagos fogyasztói mércén

keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára átlátható az árfolyamváltozás: a forint svájci frankhoz képest jelentős leértékelődésének a reális lehetősége, valamint az, hogy ennek a kölcsöntartozás adós részéről való főkötelezettsége vonatkozásában súlyos gazdasági következménye következik. A másodfokú bíróság az árfolyamváltozásból eredő kockázattal kapcsolatos tájékoztatás átláthatósága vizsgálata körében utal az ugyanezen szerződési kikötést tartalmazó kölcsönszerződés vonatkozásában született Kúria Pfv.I.21.234/2020/7. és Pfv.I.21.020/2020/6. számú határozatokra.

- [21] A másodfokú bíróság utal arra, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatásban szereplő forintra konvertálás lehetősége nem orvosolja azt, hogy az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás nem volt átlátható a devizaalapú szerződés gazdasági következményei ismertetése hiányában, amely kizárta azt, hogy a fogyasztó reálisan felmérje ezen szerződési kikötés alkalmazásának a jelentőségét. Tekintettel arra, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem volt átlátható, az önmagában megalapozza a szerződési kikötés tisztességtelenségét, annak következtében a szerződés érvénytelenségét, mivel az érvénytelenség a szerződés lényegi elemét érinti. [rPtk. 239. § (2) bek.] A fellebbezésben foglaltakra és az elsőfokú bíróság ítéletének indokolására tekintettel a másodfokú bíróság hangsúlyozza, hogy a szerződés és annak részévé vált általános szerződési feltétel és árfolyamkockázati tájékoztatásának tartalma alapján az átláthatóság hiányára volt következtetés levonható anélkül, hogy a szerződéskötést megelőző és annak során szóban elhangzott nyilatkozatok a bizonyítás eredményéből megállapíthatóak lettek volna. E vonatkozásban a felperest az rPp. 164. § (1) bekezdés alapján további bizonyítási kötelezettség abban az esetben terhelte volna, ha a hitelező által rendelkezésre bocsátott kockázatteljesítő nyilatkozat átlátható, és azzal szemben releváns lett volna azon hivatkozása, amely az attól eltérő tartalmú szóbeli tájékoztatásra vonatkozott. Az rPp. 3. § (4) bekezdése alapján a másodfokú bíróság mellőzte a felperes további másodfokú eljárásban előterjesztett bizonyítási indítványát is, tekintettel arra, hogy a szerződési kikötés átláthatósága hiánya vonatkozásában a fellebbezésben rögzített további információs asszimetriával összefüggő tények nem voltak jelentősek, mert anélkül is a szerződési kikötés tisztességtelen volt.
- [22] A fellebbezésben foglaltakkal szemben a szerződés teljes érvénytelensége önmagában megteremtette alapját a felperessel, mint adóssal szemben pénzkövetelés végrehajtása iránt megindult végrehajtás rPp. 369. § a) pontja szerinti megszüntetésének. A szerződés érvénytelensége indokolatlanná tette a felmondás jogszerűségének vizsgálatát, miután az érvénytelenség általános jogkövetkezménye az a Legfelsőbb Bíróság 1/2010 (VI.28.) PK vélemény 2. pontjára is figyelemmel az, hogy az ilyen ügyletre nem lehet jogot alapítani, vagyis a felek által célzott joghatások nem érhetőek el. Az érvénytelenség ex tunc hatályú általános jogkövetkezménye már nem teszi indokoltá annak vizsgálatát, hogy jogszerűen került-e sor a szerződés azonnali felmondással történő megszüntetésére, miután az adós nem teljesítésével nem eshetett késedelembé, szerződésszegés e körben nem valósulhatott meg.
- [23] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét az rPp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a végrehajtást megszüntette.
- [24] Az rPp. 370/A. § (6) bekezdése alapján a végrehajtást kérő alperest kötelezte a másodfokú bíróság a végrehajtási költségek viselésére.

Záró rendelkezés

- [25] A jogi képviselő nélkül eljáró felperesnek sem az első-, sem a másodfokú eljárás során indokolt perköltsége nem keletkezett, míg a másodfokú bíróság az rPp. 78. § (1) bekezdésére is figyelemmel kötelezte a pervesztes alperest az rPp. 24. § (2) bekezdés g) pontja szerinti 14.729.490.-Ft végrehajtási összeghez igazodó, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 42. § (1) bekezdés a) pontja szerinti 883.769.-Ft elsőfokú és az Itv. 46. § (1) bekezdése szerinti 1.178.359.-Ft fellebbezési illeték megfizetésére.

E g e r , 2021. október hó 21. napján

Dr. Németh Terézia s.k.
a tanács elnöke

Dr. Gulyás István s.k.
előadó bíró

Dr. Utassyné dr. Holtzer Éva s.k.
bíró

A kiadmány hitelélül: